

частых изменений в структурах исполнительной власти. Каждое правительство, которое приходило со своей программой, почти не имело возможности для ее реализации, поскольку срок «жизнедеятельности» этих правительств составлял 1-1,5 года, а то и меньше. Кроме того, ежегодный бюджет, вопреки декларациям относительно его социальной и инновационной направленности, традиционно формировался путем жесткого лоббирования соответствующих депутатских и промышленных групп в пользу ресурсоемких, многоотходных и экологически опасных отраслей. Параллельно из года в год сокращались ассигнования на научные и опытно-конструкторские разработки. Если в 1991 году в бюджете Украины было предусмотрено 3,4% валового национального продукта на науку, то в 1995 – 0,6%, а в 1996 году из этих мизерных сумм было выделено всего лишь 0,46% [3,15].

В этой связи и возникают опасения того, что в объединенной Европе Украине может быть отведено место где-то в самом нижнем ярусе. Правда сегодня есть еще шансы избежать такой участи. Для этого надо сделать поворот к науке, что должно стать национальной программой действий. Такая программа может быть принята Президентом как главой совета национальной безопасности и обороны Украины. Она должна охватывать период от 5 до 10 лет. Это время необходимо для перехода экономики от существующего состояния к тем параметрам, которых достигли страны – претенденты на вступление в ЕС.

Литература:

1. Буравльов Є. Стогній В. Науково-технологічна безпека України в контексті глобалізації. // Вісник національної академії наук України. – 2005. – №3. – С. 32-40.

2. Тарапов И. «Гибель императора» - ничто в сравнении с «гибелью интеллекта нации». // Зеркало недели. – 1998. – №24 (193). – С. 12.

3. Трьох Ф. Наука, як і осетрина, не буває другої свіжості. // Дзеркало тижня. – 2004. - №11 (486). – С.15.

*Бачко Н.Л.
(Дрогобич)*

ПРОБЛЕМА ОСОБИСТОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ФІЛОСОФІЇ ДІАЛОГУ

Кожен наш крок – це завжди крок у пошуках повноти. І це основна запораука того, що людина має можливість бути особистістю. Але, коли ми говоримо про когось, як про особистість? І, навіть, більше – коли (в результаті чого) особистість, як певна суб'єктна самість здатна себе виявити? З іншого боку – чи кожен з роду людського є особистістю? І, чи є особистістю людина від народження відірвана від тепла інших людей; позбавлена реальності відношення? Здатна вона на нього чи ні?

Чому мова пішла про відношення? Для розуміння людини це має принципове значення (особливо в час загострення соціальних негараздів, коли невпевненість здатна перерости в деструктивну агресію, вихід з якої – спробувати зрозуміти себе, свою справжню природу), оскільки процес євроінтеграції (як і кожен соціальний процес) повинен здійснюватися за умови філософського розуміння діалогу.

У 20 ст. філософія діалогу (М. Бубер, О. Розеншток – Хюссі, Є. Левінас, М.Бахтін та інші, зокрема – С.Франк, Є. Муньє) робить спробу розглянути проблему людини через доведення того, що в структурі людини як особистості – тобто певній цілісності, концентрації “людськості”, звідки вона і може розгорнутись у безмежжя своїх найкращих людських можливостей – велике значення має її вміння відкриватись іншим, і, тим самим, відкривати собою інших, тобто вміння відношення. Така позиція притаманна філософам, для яких персоналістичні питання вирішуються через визнання того, що для становлення людини найбільш необхідним і продуктивним є діалог, діалогічний спосіб відношення. Спроба зрозуміти особистість потребує діалоговості, в той час, як діалогіка можлива у межах персоналістичних ідей. Бо, що таке діалог? Це спосіб специфічного, тільки людині притаманного відношення до дійсності, в першу чергу до інших людей, який, по відношенню до людини ніколи не постає абстрактним, зовнішньо привнесеним, а є таким, який належить самій сутності людини і головне, цю сутність формує. Діалогічне розуміння людини тому дає відповідь на питання, що стосується виникнення нашого “Я” як певної конкретної цілісності, духовної завершеності (в сенсі оформленого цілого). Ми знаходимо його в процесі відношення до іншого. Тому і персоналізм постає як вчення про особистість, про деяку структуру особистості, яка певним чином змінюється в результаті діалогу.

Пригадаймо хоча б Е. Фрома: “Основне прагнення людини – це прагнення покинути тюрму самотності” [1, 24]. Перший рух людини – це рух до іншого. Я з’являюсь тоді, коли є хтось здатен замкнути мене в особистість. Я знаходжу себе в конституюючій активності іншого, направлений на мене. Інший творить мене в своєму світі, але при зустрічі з ним, я нашоувхуюсь в першу чергу на себе, віднаходжу себе в горизонті іншого і вибудовую, тим самим, свій горизонт. Особистість можлива тільки як існування, що здатне здолати себе, здатне відкривати себе іншому. Більше того, особистість потребує реалізації назовні. Існувати – це розгортати себе, виражати себе (Е. Муньє). Людське буття ніколи не можна розглядати як щось готове і завершене. Людина – це буття в постійному становленні. Вона постійно переступає межу свого існування, долає себе, трансцендує і, тим самим, стає більшою за себе, розширяє себе до безмежності, наповнюється самою глибиною справжньої реальності (С.Франк). Власні застигли границі позбавляють її цієї свободи. Тому особистість – це по-

стійна напруга, потреба триматися у світі “Ти”, долаючи щораз світ “Вонно” (М. Бубер).

Все це не просто абстрактні вимоги. Все це є сутнісною потребою людини. Людина, особливо в сучасному світі, потребує живої зустрічі, для того, щоб справді стати центром суспільного буття (“буття через спілкування”), згорнутим суспільством, а суспільство, в свою чергу, матиме можливість виконати своє істинне призначення бути простором для особистості.

Література:

1. Фромм Э. Искусство любить. – М., 1990.

*Бичков'як О.В.
(Івано-Франківськ)*

РОЛЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ТРАДИЦІЇ РОЗУМІННЯ ЄДНОСТІ ІСТИНИ, ДОБРА І КРАСИ У ПРОЦЕСІ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вже в ХХ-му столітті стало зрозумілим, що довірившись лише одному розуму, людина допустила виникнення жорсткого, антигуманного суспільства. Саме через це ми спостерігаємо кризи у багатьох сферах життя. Наука, мистецтво, моральність, відділившись одне від одного, відчужившись, перетворились у самостійні сили, що відірвані від людини, заставляють людей служити їм як свого роду ідеалам, фетишам, вступають в протиріччя і подавлюють одне одного. А їх розмежування є розмежуванням внутрішніх сил людини, її пізнавальних, естетичних та моральних здатностей та інтересів. Спроба підпорядкувати своє життя розуму наштовхується на протидію глибинних сторін людської природи. Внутрішня розщепленість людини не дозволяє їй досягти цілісності та гармонічності існування і являється джерелом її постійного незадоволення.

Наша країна все більше і більше притягує до себе увагу світової громадськості. Тому насущність проблеми історичного вибору, у зв'язку з інтеграцією України у західний культурний простір більш ніж очевидна. Не є секретом те, що українському етноментальному світогляду притаманний кордоцентризм, а звідси не прийняття гіпостазованих, відсторонених начал, за які так часто критикують західних мислителів. Сьогодні можемо спостерігати як люди все частіше шукають засоби життєвої орієнтації не в розумі, науці, а в релігії, в світі інтуїтивних прозрінь. І звернення до християнської православної традиції розуміння єдності таких абсолютів людського буття, як істини, добра та краси, є більш ніж доречним. Усвідомлення такої неподільної єдності у людському житті знаходимо у працях мислителів російського релігійного Ренесансу.

Зокрема, В.С. Соловйов вважав, що визначивши ці три іпостасі як волю, думку та почуття, ми збагачуємо нашу ідею Бога, оскільки одержу-